

Remissvar

Datum	2023-05-30
Diarienummer	STOK 2023/166
Sida	1(5)
Handläggare	Patricia Helanow
Godkänd av	VD

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: agata.uhlhorn@regeringskansliet.se

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om gigabit infrastruktur, Dnr: Fi2023/00171

Remissen

AB Stokab ("Stokab") har tagit del av *Europeiska Kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation (gigabitinfrastrukturakten) ("GIA")*.

Förslaget till GIA innebär en revidering av det så kallade Utbyggnadsdirektivet¹ från år 2014 och syftar till att säkerställa en snabbare och mer kostnadseffektiv utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation. Detta ska ske bland annat genom att utöka rätten till, och förenkla förfarandena för, operatörernas tillgång till befintlig fysisk infrastruktur, så att de kan återanvända sådan infrastruktur för snabbare nätutbyggnad. Förordningen kommer att ersätta Utbyggnadsdirektivet.

Stokabs synpunkter

Stockholms stad har, genom Stokab, byggt ett operatörsneutralt fibernät som når drygt 90 procent av hushållen, det vill säga i stort sett samtliga flerfamiljshus, och i princip 100 procent av företagen i Stockholm. Stokab tillhandahåller endast svartfiber med tillhörande passiva installationer som upplåts på likvärdiga villkor till marknadens aktörer (enbart B2B). Stokab är således ett renodlat grossistföretag.

Stokabs nät är designat med en FttH/mångfiberlösning i nodstruktur, det vill säga två fiber per lägenhet/företag till en husnod som kan anslutas till fastighetsnätet med separata fibrer till respektive lägenhet/företag. Stokab har för närvarande cirka 900 kunder (företag och organisationer), varav över 100 operatörer och tjänsteleverantörer, i sitt nät.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation ("Utbyggnadsdirektivet")

Nedan följer Stokabs övergripande synpunkter på förslaget till GIA och på utvalda avsnitt.

Övergripande synpunkter

Unionens vision är en digital ekonomi som skapar hållbara ekonomiska och sociala fördelar, baserat på högklassig och säker konnektivitet för alla i EU. Stokab står bakom denna vision.

Stockholms stad och Stokab har alltid betraktat fibernätet som en grundläggande samhällsinfrastruktur, likt vägar. Stokab tycker därför att det är positivt att samma liknelse görs i bakgrunden till förslaget till GIA, i vilken beskrivs att ”*Digital infrastruktur av hög kvalitet blir, precis som gas-, vatten- och transportnät, en allt viktigare hörnsten i hela ekonomin.*” Stokab instämmer vidare med vad som anges i förslaget att en digital infrastruktur av hög kvalitet som baseras på nät med mycket hög kapacitet ligger till grund för nästan alla sektorer i en modern och innovativ ekonomi.² Sådana nät är idag otillräckligt utbyggda inom EU och det föreligger enligt EU-kommissionen ett investeringsgap för digital infrastruktur om uppskattningsvis cirka 65 miljarder euro per år.³ Stokab välkomnar mot denna bakgrund initiativ som syftar till att öka utbyggnaden av digital infrastruktur inom EU och i förlängningen möjliggöra digitaliseringen av samhället i stort.

Det föreligger dock stora variationer mellan olika medlemsstater när det gäller utbyggnadsgrad av fibernät. Exempelvis så är fastigheter med 82,5% av hushållen i Sverige fiberanslutna och har därmed tillgång till hastigheter på 1 Gbit/s.⁴ Motsvarande siffra i Tyskland är endast 15,5%, medan EU-genomsnittet är 50%. Sverige är således idag en av de medlemsstater som ligger närmast EU-kommissionens uppdaterade mål för 2030 när det gäller fasta nät, enligt vilket alla europeiska hushåll bör täckas av ett gigabitnät.⁵ Detta gör att de verktyg för operatörernas tillgång till befintlig fysisk infrastruktur som idag finns i Utbyggnadsdirektivet, och som även återfinns i förslaget till GIA, har mycket mindre betydelse i ett land som Sverige jämfört med exempelvis Tyskland. Detta illustreras exempelvis av Post- och Telestyrelsens (”PTS”) beslut år 2020 att upphäva skyldigheten för Telia Company AB att ge tillträde till kanalisation.⁶ PTS anger där bland annat följande:

”Enligt vad PTS känner till har operatörerna på den svenska marknaden emellertid inte åberopat kanalisationskyldigheten i 2015 års beslut i någon nämnvärd utsträckning.

² Se skäl 1 i ingressen till förslaget till GIA.

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Att forma EU:s digitala framtid (COM/2020/67 final).

⁴ Index för digital ekonomi och digitalt samhälle (Desi) 2022.

⁵ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 av den 14 december 2022 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030.

⁶ PTS ändring av beslut om skyldigheter på marknaden för lokalt tillträde till nätinфраstruktur, dnr Dnr 15-7200.

Detta kan antas bero på att fibernätinfrastrukturen redan är utbyggd i stora delar av Sverige.”

Mot ovanstående bakgrund är det viktigt att GIA och de olika skyldigheter som förordningen föreslås innehålla avseende alltifrån tillträde till tillgängliggörande av information, utformas på ett proportionerligt sätt som möjliggör att hänsyn kan tas till medlemsländernas olika förutsättningar. Ur detta perspektiv anser Stokab att ett direktiv skulle vara mer ändamålsenligt än en förordning.

Tillträde till befintlig fysisk infrastruktur (artikel 3)

Liksom Utbyggnadsdirektivet innehåller förslaget till GIA bestämmelser om skyldighet för bland annat nätägare som Stokab att ge tillträde till befintlig fysisk infrastruktur såsom kanalisation. Syftet med denna skyldighet är, som beskrivits ovan, att möjliggöra snabbare och mer kostnadseffektiv utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet. I artikeln specificeras vidare i vilka situationer sådant tillträde kan nekas. En sådan situation då tillträde får nekas är – liksom i Utbyggnadsdirektivet – när det finns tillgång till en alternativ metod för tillträde till ett elektroniskt kommunikationsnät i grossistledet från samma nätägare och tillträdet är lämpligt för tillhandahållande av nät med mycket hög kapacitet samt erbjuds på rättvisa och rimliga villkor. Som exempel på sådant godtagbart så kallat alternativt tillträde nämns tillträde till svartfiber.⁷ Anledningen till detta är att tillträde till svartfiber anses tillgodose det underliggande ändamålet med en begäran om tillträde till fysisk infrastruktur för utbyggnad av nät.

Att ovanstående möjlighet att neka tillträde till befintlig fysisk infrastruktur kvarstår i den kommande GIA är av avgörande betydelse för Stokab utifrån bolagets affärsmodell som renodlad grossist av svartfiber. Detta eftersom ett åläggande av tillträdesskyldighet till exempelvis kanalisation även i fall när tillträde till svartfiber erbjuds skulle ha en mycket negativ inverkan på såväl affärsmodell som investeringsincitament samt skulle hämma konkurrensen på tjänstenivån (i synnerhet för renodlade grossistmodeller såsom Stokabs med enbart tillhandahållande av svartfiber). Dessa negativa effekter för just renodlade grossistmodeller är också något som lyfts fram i förslaget till GIA när det gäller motiveringen av möjligheten att neka tillträde till befintlig fysisk infrastruktur i fall då ett godtagbart alternativt tillträde erbjuds.⁸ Stokab instämmer med detta och anser att det är positivt att det lyfts fram särskilt i förslaget. Anledningen är att en av skillnaderna mellan att upplåta kanalisation och att upplåta svartfiber är att svartfiber i princip kan erbjudas till ett obegränsat antal aktörer över tid, medan en infrastruktur som kanalisation alltid har rent fysiska begränsningar och således endast kan erbjudas till ett fåtal aktörer. Som beskrivits inledningsvis så har Stokab för närvarande cirka 900 kunder (företag och organisationer), varav över 100 operatörer och tjänsteleverantörer, i sitt nät. Det skulle inte vara möjligt att ge tillträde till ett så stort antal aktörer vid upplåtelse av plats i kanalisation.

⁷ Se skäl 20 i ingressen till förslaget till GIA.

⁸ Se skäl 20 i ingressen till förslaget till GIA.

Genom Stokabs affärsmodell säkerställs att det alltid, såväl nu som i framtiden, finns möjlighet att hyra svartfiber i Stockholm. Utifrån Stockholms stads syfte med Stokab – att främja tillväxt, innovation och konkurrens på telekommarknaden i Stockholm – är det således högst väsentligt att den hittillsvarande möjligheten att neka tillträde till kanalisation, med hänvisning till att tillträde till svartfiber erbjuds, kvarstår oförändrad.

Stokab önskar vidare framhålla att ett tillhandahållande av svartfiber, på samma sätt som tillhandahållande av befintlig fysisk infrastruktur enligt GIA, är ett sätt att främja en gemensam användning av infrastrukturen. Genom tillhandahållande av svartfiber begränsas behovet av kostsamma bygg- och anläggningsarbeten, vilket även har positiva miljöeffekter, samtidigt som utbyggnaden av avancerad bredbandsteknik effektiviseras. Ett väl utbyggt offentligt fibernät där svartfiber erbjuds alla på likvärdiga villkor möjliggör således i sig såväl snabb som kostnadseffektiv utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet. När svartfiber finns tillgängligt, såsom i Stockholm och i stora delar av landet från andra kommunala stadsnät, är det dessutom betydligt snabbare och mindre kostsamt att hyra svartfiber än att anlägga ett nytt nät baserat på tillträde till annan parts kanalisation. Detta bidrar till att sänka trösklarna för inträde på telekommarknaden, vilket främjar såväl konkurrens i tjänsteledet som valfrihet och låga priser i slutkunds-/konsumentledet.

Sammanfattningsvis tillgodoser Stokab således genom sin affärsmodell och sitt fibernät det behov GIA är avsedd för. Det är därför viktigt att förutsättningarna för affärsmodellen värnas genom möjligheten att även fortsättningsvis kunna neka tillträde till kanalisation för det fall svartfiber erbjuds på likvärdiga villkor.

Öppenhet och insyn avseende fysisk infrastruktur (artikel 4)

I förslaget till GIA föreskrivs vilken minimiinformation om befintlig fysisk infrastruktur (bland annat geodata) som behöver tillhandahållas digitalt av bland andra nätägare, via centrala informationspunkter. Motsvarande krav i Utbyggnadslagen⁹ har kunnat uppfyllas genom den befintliga webbtjänsten Ledningskollen. Genom Ledningskollen kan den som planerar att bygga nät få information om var ledningar och annan infrastruktur finns. Syftet är att därigenom skydda ledningar mot avgrävningar. Det är inte möjligt att via Ledningskollen direkt få information om exakt placering av ledningar, utan för det fall det finns nät inom det efterfrågade området erhålls kontaktuppgifter till aktuella nätägare. Anledningen till detta är säkerhets- och sekretesskäl. Dessa skäl är än mer relevanta idag med anledning av det rådande säkerhetspolitiska läget.

Enligt Stokabs uppfattning har Ledningskollen fungerat väl som verktyg för att uppfylla kraven på information om fysisk infrastruktur i Utbyggnadslagen. Stokab anser således att Ledningskollen även fortsättningsvis bör användas för att uppfylla de krav som ställs i förslaget till GIA. Det är vidare ur ett säkerhetsperspektiv viktigt att det är möjligt att uppfylla kraven på motsvarande sätt som idag, det vill säga genom att på begäran tillhandahålla mer specifik information om befintlig fysisk infrastruktur utan att behöva

⁹ Lag (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät ("Utbyggnadslagen"), genom vilken Utbyggnadsdirektivet är implementerat i svensk rätt.

”lägga in” sådan information i den centrala informationspunkten. På så sätt har nätägaren rådighet över sin egen information och risken med att samla information från många olika nätägare digitalt och hos samma informationspunkt undviks.

Stokab anser dessutom att det, mot bakgrund av att svartfiber finns att tillgå i stora delar av landet och att tillträde till kanalisation därför endast efterfrågas i mycket begränsad utsträckning, vore oproportionerligt att ålägga nätägare att tillgängliggöra ytterligare information om sin befintliga fysiska infrastruktur än den som redan idag tillgängliggörs via Ledningskollen.